

24. 2. Český jazyk

Milí šestáci,

jelikož je dnes středa, můžete se opět těšit na další literární příběh a tentokrát i jednu píseň. Předtím, než se k nim ale dostaneme, vás čeká úkol. Přečtěte si prosím následující popis žánru *BALADY* a zapište si jej do *LITERÁRNÍHO* sešitu jako zápis s nadpisem *Balada*. Poté si pustte píseň *Bratříčku zavírej vrátka* od českého písničkáře a básníka Karla Kryla:

https://www.youtube.com/watch?v=PTjttFge_rl a přečtěte si báseň od Jiřího Wolкера *Balada z nemocnice*. Nakonec odpovězte na otázky pod textem a své odpovědi mi pošlete jako zprávu v MS Teams.

Jako žánr je balada veršovaná lyrickoepická skladba středního rozsahu, která má za základ tragický příběh. Ráz balady je pochmurný či smutný. Lyrický prvek se tu uplatňuje zejména v líčení prostředí. Děj bývá zhuštěn a soustředěn ke **konfliktu**. Vzhledem k svému nevelkému rozsahu má balada **prudký spád**.

Hrdina balady se zpravidla ocitá v nerovném boji s protivníkem představovaným člověkem, přírodou, nadpřirozenými zjevy a živly apod. — a podléhá.

Jiří Wolker: Balada z nemocnice

Dvacet lůžek stojí v síni,
na nich dvacet nemocných,
na tvářích horečné jíní
a na rukou padlý sníh.

V koutě, jenž se věčně stmívá,
od okna nejdál v jizbě té,
leží, trpí, odpočívá
člověk, číslo třinácté.

„Kdyby na hrud' svítilo mi,
jak jiným denně na pozdrav,
zítra už bych lámal hromy
a byl bych jako ryba zdrav.

Montér jsem a musím žítí,
mám v hlavě velký vynález,
aeroplán chci sestrojiti,
jenž s celou zemí by se vznes

a položil ji v kraje jiné,
v okruh laskavějších hvězd,
kde chudák lehko nezahyne.
Nemluvím z cesty! Na mou čest!

Proto tam, kde slunce svítí,
dejte mě hned přeložit.
Mám-li stroj ten sestaviti,
musím k tomu přece žít!“

„Dvacet lůžek stojí v síni,
na nich dvacet nemocných.
Jak dát vás tam, kde leží jiní,
když slunce chce mít každý z nich.

Však počkejte, — u okna leží
fthisis gallopans, — číslo tři,

ač slunce má, přec dýchá stěží
a konec týdne nespatrií.

Až umře, dám vás přeložiti
do jeho slunné postele.
Teď musíte však léky píti.
Jste jako oheň po těle.“

Ubíhá noc prvá, druhá,
jitro mdlé se plíží z niv,
chorý hlídá svého druha,
ale ten je ještě živ.

V koutě zatím nemoc tuhá
tiskne víc, než tiskla dřív,
chorý čeká na smrt druha,
kdo ví, dočká-li se živ?

Ubíhá noc šestá, sedmá, —
v tmavém koutě zved se muž,
v očích oheň, v rukou led má,
čekal strašně dlouho už.

Po síni jde tichým krokem,
všechno spí a všechno spí,
spí i ten, co je mu sokem,
úbytě rychlé číslo tři.

Ruce na hrdlo mu klade,
ruce stiská ze všech sil.
„Chtěl jsem žítí, kamaráde,
proto jsem tě uškrtil.“

Ráno nesou v pytlovině
mrtvé tělo, číslo tři,
soumrak do celé pad síně,
v oknech hvízdá povětrí.

Chorý, který ležel v stínu,
přenesen je k oknu blíž,
Bože, ty znáš jeho vinu,
zda mu, bože odpustíš?

První den bez slunce přešel,
marně čekal chorý naň,
druhý den bez slunce přešel,
chorý smutně sklonil skrář.

Třetího dne slunce vstalo,
v okna střáslo zlatý pel,
devatenáct loží hřálo,
mrtvý je už neviděl.

Otázky:

- 1. Jsou podle vás obě ukázky balady? Proč si to myslíte?*
- 2. Dočetli jsme se, že základem balady je tragický příběh. Mají obě tyto ukázky tragický příběh? Jaký?*
- 3. Jaké plyne poučení z Balady z nemocnice?*
- 4. Která ukázka se vám líbila více? Proč?*